T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/113
KARAR NO : 2025/261
KARAR TR : 08/04/2025

ÖZET: Üst soyun tespiti ile nüfus kaydındaki soybağının düzeltilmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y.Ö
Davalı : Göksun İlçe Nüfus Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, dava dilekçesinde özetle; dedesi İ.Ö'la ilgili nüfus kaydının bulunmadığını, mirasçısı olduğu dedesinin adına kayıtlı taşınmazların veraset intikallerinin bu sebeple yapılamadığını ve mülkiyet hakkından mahrum bırakıldığını beyan ederek, dedesi yönünden üst soyunun tespiti ile soybağının bu şekilde düzeltilerek nüfus kaydına tescili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Göksun 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 15/05/2024 tarih ve E.2023/666, K.2024/132 sayılı kararı** ile, göreve ilişkin dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Ölen kişinin nüfusa kayıtlı bulunmadığı anlaşıldığından, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 31.ve Yönetmeliğin 38.maddesi hükümleri uyarınca doğum ve ölüm olaylarının nüfus kütüğüne geçirilmesi nüfus idaresine verilmiş idari bir görev olduğu, davaya bakma görevinin idari yargıya girdiği anlaşılmakla... Mahkememizin yargı yolu bakımından görevsizliğine karar verilerek hüküm kurulmuştur. ..."

3. Davacı, bunun üzerine aynı taleple idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Kahramanmaraş 3. İdare Mahkemesi 17/012025 tarih ve E.2024/2648 sayılı kararı** ile, Türk Medeni Kanunu ve Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bakılan davada, uyuşmazlığın davacının dedesinin nüfus kaydının düzeltilmesinden kaynaklandığı, ayrıca davacının dedesinin nüfusa kaydedilmesi isteminin büyük oranda soybağını ve veraset işlerini ilgilendiren bir nitelik taşıdığı gözetildiğinde; uyuşmazlığın Türk Medeni Kanunu ve 5490 sayılı Kanun hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği soncuna varılmıştır. ..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden GxkIRkQ - QDmdMUm - YHjm1WL - eF6VKU= ile erişebilirsin

5. Kahramanmaraş 3. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

6. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "*Genel olarak soybağının kurulması"* başlıklı 282. maddesi şöyledir:

> *"Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur.*
> *Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur.*
> *Soybağı ayrıca evlât edinme yoluyla da kurulur."*

7. 4721 sayılı Kanun'un *"Yargılama Usulü"* başlıklı 284. maddesi şöyledir:

> *"Soybağına ilişkin davalarda, aşağıdaki kurallar saklı kalmak kaydıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uygulanır:*
> *1. Hâkim maddî olguları re'sen araştırır ve kanıtları serbestçe takdir eder.*
> *2. Taraflar ve üçüncü kişiler, soybağının belirlenmesinde zorunlu olan ve sağlıkları yönünden tehlike yaratmayan araştırma ve incelemelere rıza göstermekle yükümlüdürler. Davalı, hâkimin öngördüğü araştırma ve incelemeye rıza göstermezse, hâkim, durum ve koşullara göre bundan beklenen sonucu, onun aleyhine doğmuş sayabilir."*

8. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin (y) bendi şöyledir:

> *"(y) Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlât edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumlarda değişiklik meydana getiren olayı, ... ifade eder."*

9. 5490 sayılı Kanun'un *"Tescil mecburiyeti"* başlıklı 11. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"(1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan her kişi yurt içinde nüfus müdürlüğüne, yurt dışında dış temsilciliğe müracaatla kendisini nüfus kütüklerine yazdırmaya ve kimlik kartı almaya mecburdur. Ergin olmayanların nüfus olaylarını yazdırıp kimlik kartlarını almaya veli, vasi veya kayyımları, bunların bulunmaması halinde, çocukları yanlarında bulunduranlar ile 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun yetkili kıldığı kuruluş yetkilileri görevlidirler.*
> *..."*

10. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.*
> *..."*

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasının ilgili (a) ve (c) bentleri şöyledir:

> *"Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:*
> *a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden GxkIRkQ - QDmdMUm - YHjm1WL - eF6VKU= ile erişebilirsin

dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

...

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

..."

12. 5490 sayılı Kanun'un *"Maddî hatalar"* başlıklı 38. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır."

13. Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği'nin *"Aile Kütüklerinin Tutulmasına İlişkin Esaslar"* ana başlıklı, *"Aile esası"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"(1) Aynı aileye mensup kişiler bir aile kütük sıra numarası altında kaydedilirler.

(2) Ailenin çocukları, erkeklerin eş ve çocukları ile kadınların evlilik dışı dünyaya gelmiş çocukları, aynı aile sıra numarası altında yazılırlar.

(3) Aile bireylerinden birinin sonradan soyadını değiştirmesi bu haneden çıkarılmasını gerektirmez."

14. Aynı Yönetmeliğinin *"Kayıt Düzeltme Davalarında Yetki ve Temsil"* ana başlıklı, *"Dava açma yetkisi"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"(1) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî kurumun göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır.

(2) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin nüfus kaydında düzeltme yapılması hâkimden istenebilir.

(3) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(4) Babalık veya babalığın tespiti davası adı altında açılan davalar sonucunda alınan kararlar, hukuki niteliği itibari ile değerlendirilmesinin ardından aile kütüklerine tescil edilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 08/04/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden GxkIRkQ - QDmdMUm - YHjm1WL - eF6VKU= ile erişebilirsin

Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, davacının dedesiyle ilgili nüfus kaydının bulunmadığı, mirasçısı olduğu dedesinin adına kayıtlı taşınmazların veraset intikallerinin bu sebeple yapılamadığı ve mülkiyet hakkından mahrum bırakıldığından bahisle, dedesi yönünden üst soyunun tespiti ile soybağının bu şekilde düzeltilerek nüfus kaydına tescili istemiyle açılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; nüfus kaydına ilişkin bazı işlemler adli, bazı işlemler idari kararlarla yapılmaktadır. Adli yargının görev alanına giren maddi hata dışındaki davaların ise nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiştir. Davacının ileri sürdüğü talebe göre; davanın maddi hata kapsamında bulunmadığı, soybağını ilgilendiren nitelik taşıdığı ve tarafların nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasını gerektirdiği gözetildiğinde, uyuşmazlığın Türk Medeni Kanunu ve Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kahramanmaraş 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Göksun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15/05/2024 tarih ve E.2023/666, K.2024/132 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kahramanmaraş 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Göksun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15/05/2024 tarihli ve E.2023/666, K.2024/132 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

08/04/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden GxkIRkQ - QDmdMUm - YHjm1WL - eF6VKU= ile erişebilirsin